

Urednici časopisa „Sv. Cecilija“ i glazbenih priloga u njemu

Hubert Pettan, Zagreb

Prije prijelaza na temu ovog prikaza nužno je dati dvije kratke napomene:

1) S obzirom na velik broj prikaza na ovom Znanstvenom skupu, na kojem je sadržaj Sv. Cecilije osvijetljen s raznih gledišta, neizbježno se mora navesti i neke već spomenute činjenice, jer bi inače ovaj prikaz kao cjelina bio nepotpun.

2) Listajući sva dosadašnja godišta, s obzirom na mnoštvo podataka, na raspoloživ prostor i na izvjesnu ravnotežu, neminovno se moralo izostaviti ne mali broj zanimljivih podataka. (Posebno, pak, s obzirom na raspoloživo vrijeme pojedinih prikaza, tekst namijenjen za tiskanje iznijet je na znanstvenom skupu znatno skraćen. Poimence — osim kod prvog pokretača i urednika M. Cugšverta — načelno su bili izostavljeni biografski podaci.)

I.

Stanje na području crkvene glazbe u 19. st. kod nas u Hrvatskoj bilo je — blago rečeno — bijedno. Neke pojedinosti imat ćemo prilike kasnije još spomenuti. Za sada navedimo samo slijedeće: U Hrvatskoj (zapravo sjevernijem njenom dijelu) potisnute su stare hrvatske pučke crkvene pjesme, sačuvane u raznim zbirnama, osobito u *Cithari octochordi*, te se šire uglavnom njemačke crkvene pjesme. Zanimljivo je spomenuti, da su se neke od tih pjesama uspješno širile u doba biskupa Maksimilijana Vrhovca, koji je svojom okružnicom iz 1815. upravo uputio na sakupljanje hrvatskih pjesama. U južnim krajevima, osobito u Dalmaciji, prevladava talijanski operni utjecaj.

U Sloveniji, obzirom na njen zemljopisni položaj, prilike su bile povoljnije za brže primanje obnove iz Njemačke. Već sastanku Općeg njemačkog Cecilijinog društva održanom u Grazu 1876. prisustvovalo je 18 Slovenaca, među njima A. Foerster i H. Sattner, te su naskoro u Sloveniji poduzeli potrebne korake: osnovano je Cecilijino društvo, pokrenut časopis *Crkveni glasbenik* i otvorena orguljaška škola.

U to vrijeme u Hrvatskoj započinje svoje djelovanje na tom području učitelj Miroslov Cugšvert. To je skroman početak — pokretanje prvog našega glazbenog časopisa *Sv. Cecilija*, 1877. Time smo došli do središnjeg dijela našega prikaza, do prikaza pojedinih urednika časopisa.

II.

Već su i predgovornici spomenuli tri razdoblja *Sv. Cecilije*. Prvo razdoblje vezano je uz Miroslova Cugšverta. Izašla su četiri tečaja (godišta) 1877 i 1878, te 1883 i 1884.

MIROSLAV CUGŠVERT rođen je 6. 2. 1844. u Vesely-u u Moravskoj. U ranom djetinstvu došao je s roditeljima u Hrvatsku. Pučku školu svršio je u Zlataru, nižu realku i učiteljsku školu u Zagrebu. Kao učitelj djelovao je od 1864. u Lupoglavu kod Dugog sela zatim u Bednji, Ivan-cu kod Varaždina i u Stubici Gornjoj. Godine 1875. prilikom preustrojene muške i nove ženske preparandije u Zagrebu Cugšvert postaje učiteljem vježbaonice. Poslije je ravnajući učitelj u zagrebačkoj Iličkoj pučkoj školi. Nakon 28 godina službovanja, god. 1892. umirovljen je radi bolesti. Umro je u Zagrebu 8. 1. 1894.

Već kao učiteljski pripravnik, a i kasnije surađivao je u časopisu »Napredak«. Značajan je Cugšvertov smisao za izdavanje časopisa, kojima bi doskocio praktičnim potrebama. Tako je 1887. pokrenuo časopis *Sv. Cecilija*, 1884. počeo je izdavati časopis *Opća pučka škola*, kako bi mladi učitelji i učiteljski pripravnici imali pri ruci metodički obrađene članke (izašlo 6 svezaka). Godine 1889. izdaje časopis *Školski vrt* da bi učiteljima pružio upute o vrtlarstvu, voćarstvu i pčelarstvu. (Izdavao do smrti, kasnije to nastavio Josip Ciganović, bivši županijski školski nadzornik u Ogulinu).

U prvom broju I. tečaja *Sv. Cecilije* koji je izašao 1. 7. 1877, iznosi u 12 točaka program lista, program koji je i kasnije ostao aktuelan. Između ostalog »želimo uvesti« u crkvu sve ukusnije i pristojnije pjevanje i orguljanje, sabirati starije pjesme i koralu odgovarajuće napjeve, nastojati da u crkvi sav puk »pjevati prione«, poticati da se »sposobne sile late proizvođađa novih crkvenih pjesama i napjevah«. Predviđa da će *Cecilija* biti bogata riznica, te da će se s vremenom iz sakupljenog gradiva moći prirediti posebni kantual. Predviđa 8 stranica pjesama i 4 književne stranice te povremeni dodatak. List bi trebao izlaziti svakoga mjeseca, a budući da je prvi broj izašao početkom srpnja, predviđa do kraja godine dva broja mjesečno. U povoljnom slučaju povećao bi se obujam lista možda čak i tri broja mjesečno. U jednom članku spominje kako je naše crkveno orguljanje na selu, dakako s iznimkom, veoma loše. Izašla su samo prva tri broja.

No Cugšvert 1. 1. 1878. počinje s drugim tečajem lista. Spominje kako je radi pomanjkanja novčanih sredstava morao obustaviti daljnje izdavanje. Od blizu 600 župa u Hrvatskoj i Slavoniji pretplatilo se samo 139 svećenika i učitelja. No osim materijalne potpore list nije našao ni »podpore umne«. Neki župni uredi vratili su list s opaskom da se orguljaš ne razumije u note, no Cugšvert navodi, da list nije samo za sadašnje orguljaše, nego će i budućima dobro doći »kao inventarna stvarnost«. Osim članaka imamo rubrike: Viestnik, Glasbene novosti Slavenah, Razne vesti (o izdanjima skladbi), Listovnica. U jednom od kasnijih brojeva toga tečaja navodi, da smo mi 1877. prvi na slovenskom jugu zamislili i osnovali

list za pučku crkvenu glazbu i pjevanje. Preč. duhovni stolovi preporučili su ga i dozvolili da se pretplata plaća iz crkvene blagajne. Nadalji smo se, da će se bar $\frac{2}{3}$ župnih crkava pretplatiti, ali se pretplatila jedva $\frac{1}{3}$. Uz pomanjkanje gradiva nije preostalo drugo, nego se sami dati na posao. Ujedno spominje kako se u susjednim i dalekim zemljama nastoji oko usavršenja crkvene glazbe i pjesme. Utemeljuju se orguljaške škole, stvaraju društva, zar da samo Hrvati zaostaju? U jednom drugom članku (br. 9 i 10) spominje svoje petnaestgodišnje iskustvo kao orguljaša; u broju 11 i 12 navodi kako je iz materijalnih razloga cijeli posao prepušten samo jednoj osobi. Predlaže da se ustroji pučko crkveno pjevačko društvo i orguljaška škola.

Nakon zastoja od nekoliko godina, g. 1883. izlazi III. tečaj (br. 1-12), a 1884. IV tečaj (br. 1-4). Težište je na glazbenim prilozima, tekstovni dio je u III. tečaju u načelu na 2. i 3. strani omota, a u IV. tečaju samo na 4. strani omota. Među glazbenim prilozima ima i nekoliko Cugšvertovih skladbi. (Praktičar, no ipak po koja nespretnost, pristupačna melodija, jednostavne harmonije — voli sudbominantni akord s dodanom sekstom, po koja modulacija).

U III. tečaju predviđa nagrade za pretplatnike, 4 glasovirske skladbe, svake četvrt godine po jednu, i to 3 polke i jednu koračnicu, vlastite skladbe. Radi bolesti urednika neki su brojevi izašli sa zakašnjenjem. Usprkos nedostatnih sredstava predviđa dio u trška pridonijeti za dogradnju prvostolne crkve.

U IV. tečaju smanjen je tekstovni dio kako bi se mogla sniziti cijena lista.

Opširnije smo se osvrnuli na Cugšvertovo nastojanje, jer su ti podaci teže dostupni te da vidimo s kakvim se poteškoćama morao boriti.

IVAN ZAJC (Rijeka 3. 8. 1832 — Zagreb 16. 12. 1914). Nakon studija na konzervatoriju u Milanu (1850—55) vraća se na Rijeku, gdje preuzima očeve dužnosti u tamošnjem glazbenom životu. Od 1862—70. boravi u Beču kao skladatelj i dirigent. Godine 1870. dolazi u Zagreb te djeluje kao ravnatelj opere (do 1889.) i ravnatelj glazbene škole tadašnjeg Nar. zem. glazbenog zavoda (današnji Hrvatski glazbeni zavod, do umirovljenja 1908). Veoma plodan skladatelj, vrstan dirigent i pedagog, zaslužan organizator.

Cugšvert je odmah u početku izdavanja *Sv. Cecilije* predočio Zajca, da »priređuje« glazbeni dio časopisa. Zajc je i sâm napisao nekoliko skladbi za časopis. Da li je i ispravljao glazbene priloge, danas je teško reći, no vjerojatno nije, jer ima u njima nekih nespretnosti. Možemo pretpostaviti da i nije imao neki izbor. Među skladbama ima — osim Zajčevih — skladbe Kostanjevca, P. Stoosa, iz zbirke *Vinac*, te neke koje su »priobćili« M. Gajster i župnik Hanák.

Usprkos Zajčeve marljivosti i zauzetosti na raznim dužnostima, izgleda da ipak nije dospio uvijek na vrijeme dovršiti i uređivanje glazbenog priloga, jer u br. 1 tečaja III (1883.), kad je list ponovno nakon nekoliko godina prekida izašao, spomenuto je u tekstu »Buduć da nije posao uređivanja lista više razdijeljen... to će i list u buduće redovito izlaziti«.

U II. razdoblju *Sv. Cecilije* (1907—1944) urednici lista bili su Milan Zjalić i Mirko Novak (1907—08), zatim sâm Zjalić (1909—1913), Janko Barle (1914—1940), Ivan Kokot (1941—1942) i Albe Vidaković (1942—1944), dok je urednik glazbenog priloga bio od početka 1907. do kraja 1942. Franjo Dugan, a od 1943. Vidaković je i urednik lista i glazbenog priloga.

MILAN ZJALIĆ (Lipovljani 2. 9. 1877 — Samobor 23. 2. 1931).

Otac mu je bio općinski bilježnik. Zjalić je osnovnu školu polazio u Sunji i Hrv. Dubici. Već je tada počeo učiti violinu. Gimnaziju polazi u Zagrebu i Slav. Požegi. U Požegi je 1892. osnovao tamburaški orkestar i mješoviti pjevački zbor. God. 1893. stupa u Zagrebačko sjemenište. Glasovir uči kod prof. Ivana Strnada, a teoriju kod prof. Vilka Novaka. Pjeva u zboru »Vijenca« (II. tenor). Kostanjevac uzima ga već u I. tečaju bogoslovlja za pomoćnoga koralistu. Nakon zaredanja djeluje kao duhovni pomoćnik u Gradini, a već 1900. premješten je u Zagreb za vjeroučitelja na Zem. obrtnu školu i na osnovnu školu u Horvatima. God. 1909. postaje vjeroučiteljem u novootvorenoj Zem. višoj djevojačkoj školi kućanskog smjera. Tamo vodi i crkveno pjevanje i orgulja kod školskih misa u Isusovačkoj crkvi.

Već 1903. postaje pjevačem HPD »Kolo«, u »Kolu« postaje odbornikom, a zamjenjuje i zborovođu. Sudjeluje i u zboru crkve sv. Marka, gdje je počeo sa reformom te izbacuje nepodesne skladbe, uvodi koral i skladbe istaknutih Cecilijanskih skladatelja.

Kad su se vratili iz Regensburga od Zjalića nešto mlađi svećenici Filip Hajduković i Mirko Novak, početkom 1907. Zjalić i oni pokreću časopis *Sv. Ceciliju*, a krajem iste godine osniva se i Cecilijino društvo. Zjalić je (u prvo vrijeme uz Novaka) urednik lista i tajnik društva. Prva dva godišta (1907 i 1908) list uređuju i izdaju Zjalić i Novak, dok je urednik glazbenog priloga Franjo Dugan. Osnutkom Cecilijinog društva list izdaje društvo kao svoje glasilo (od 1909. dalje) a Zjalić je urednik lista do kraja 1913. Članke i dopise piše i kasnije. Napisao je uz ostalo nekrologe Kostanjevcu i Kuhaću, preveo nekoliko članaka, autor je dviju knjiga: *Glazbeno pjev. društvo Vijenac u zagrebačkom sjemeništu* (1906) i *Crkvena muzika* (1925). U kolovozu 1913. postao je župnikom u Samoboru, te od 1915. vodi tamošnje HPD »Jeka« (predsjednik i zborovođa). Barle ističe da je bio odličan rodoljub, ljubazan i otmjen, a odlučan u provedbi svojih odluka.

Već u doba uredništva Zjalića i Novaka, a zatim samoga Zjalića stvara se određena fizionomija lista, koju će kasnije Barle upotpuniti još nekim rubrikama. Troškove I. broja pokrio je nadbiskup Posilović. U uvodniku I. broja (potpisano uredništvo) govori se o ulozi i svrsi crkvene glazbe te kako je za razliku od nekih drugih naroda stanje crkvene glazbe kod nas Hrvata dosta žalosno. Obraća se u prvom redu hrvatskom svećenstvu i učiteljstvu. No naum ne nosi samo crkveno već i kulturno obilježje te se moraju uhvatiti u kolo i svećenici i svjetovnjaci. List izlazi svaka dva mjeseca. Već u prvom godištu surađuju uz ostale Vilko Novak, Antun Dobronić, a od II. godišta dalje Janko Barle. Dok su u I. broju I. godišta osim članaka rubrike Dopisi i Listak, u br. 3. uvedene su rubrike Glasbena literatura (osvrst na izdanja) i Razne vijesti.

Br. 7-8 god. III donosi poziv na crkveno-glazbeni poučni tečaj što ga priređuje Cecilijino društvo u Zagrebu, predavači su Hajduković i Dugan. Godišta V (1911) piše prof. V. Kolander o orguljama i orguljanju, a među dopisnicima javljaju se fra. K. Odak i dominikanac O. Antonin Zaninović. U broju 5-7 godišta V navodi Zjalić da list neuredno izlazi i radi slaba plaćanja i slabe suradnje. Urednik ne može sve sile nadomjestiti. I u broju 10-11 istoga godišta na sjednici upravnog odbora Cecilijinog društva navodi se da je list neprestano u zaostatku radi pomanjkanja gradiva. Novak je iznio prijedlog na nadbiskupski duhovni stol, da se poradi oko osnutka škole za crkvenu glazbu u Zagrebu. S. Stražnicki, tada studiosus glazbe u

Leipzigu, predlaže osnivanje ferijalnih tečajeva za naše orguljaše. Na glavnoj skupštini Cecilijinog društva izabran je novi odbor na tri godine, a za predsjednika izabran J. Barle, tada prebendar i tajnik nadbiskupa koadjutora.

Na glavnoj skupštini Cecilijinog društva 1911. navedeno je, da bi list bio bolji kad bi bilo više pomoći, više suradnje. Drži ga tek 150 župnih crkvi; zagrebačko sjemenište ima 20 pretplatnika, a sva ostala ni toliko. U br. 12. VI. godišta gdje se govori i o spomenutoj glavnoj skupštini, na kraju upućena je »ozbiljna riječ« pretplatnicima i svim prijateljima crkvene glazbe. Malo pretplatnika, malo suradnika. Nemar i nehaj u plaćanju pretplate ugrozio je egzistenciju lista. Oko 1/3 ostaje dužna. Ako se do 20. 1. javi oko 700 pretplatnika i ako ih bar polovica uplati, onda ćemo izdavati list dalje, inače ćemo morati uz svu dobru volju prestati. No već u prvom broju VII godišta (1913) urednik Zjalić piše, da je apel izgleda djelovao. I zagrebački nadbiskupski duhovni stol osigurao je godišnju subvenciju od 500 Kr. Opseg (16 str. teksta i 4 str. nota) i pretplata ostaju isti. Poziva se na suradnju glazbene ljude vješte i peru, jer budući da list nije samo crkveni već i glazbeni, kulturni, otvoreno je široko polje rada za svakog svećenika i svjetovnjaka. Budući da je Zjalić postao župnikom u Samoboru od nove godine 1914., uredništvo lista preuzima Janko Barle.

MIRKO NOVAK (Varaždin 2. 11. 1879 — Varaždin 12. 12. 1928).

Njegov otac Antun bio je kovački obrtnik. U brojnoj obitelji, Mirko je bio srednji među sinovima. Po majci u rodu s J. Stolcerom-Slavenskim. U jesen 1896. došlo je nekoliko učenika iz varaždinske gimnazije u zagrebačko sjemenište. Harmoniju je slušao kod Vilka Novaka. U IV. tečaju bogoslovije (1901/2) bio je predsjednik društva »Vijenac«. Kako je regens chori Kostanjevac ostario, sjemenišni ravnatelj dr. Gustav Baron predložio je nadbiskupu Posiloviću poslati dvojicu mladih svećenika na crkveno-glazbenu školu u Regensburg. Bili su to Novak i Hajduković. Tamo je Novak počeo skladati. Vrativši se u Zagreb bio je kapelan sv. Marka (Zjalić i Novak povećali su tamošnji zbor).

Krajem 1906. odlučili su Zjalić, Novak i Hajduković pokrenuti smotru »Sv. Cecilija«, te je početkom 1907. izašao prvi broj. Već u tom prvom broju nalazimo Novakov članak *Vrijednost koral* i mješ. zbor *O Marijo mila*. Kad je slijedeće godine osnovano Cecilijino društvo, Novak je bio blagajnik i odbornik. Godine 1914. postao je najprije upravitelj župe, a zatim i župnikom u Knežincu kod Varaždina. Kao čovjek bio je vesele čudi, baritonist. Osim članaka, u *Sv. Ceciliji* u vremenu od 1907. do 1913. tiskano je 35 njegovih skladbi.

JANKO BARLE rođen je 12. 3. 1869. u Budancima u Sloveniji.

Njegov otac Ivan bio je tamo učitelj. Od 7 sinova i 4 kćeri, Janko je bio najstariji. Nižu gimnaziju svršio je u Novom Mestu, V. i VI. razred u Karlovcu, a 1886. dolazi u zagrebačko sjemenište (VII. i VIII. razred gimnazije i bogoslovija). U bogosloviji uči gusle i član je pjevačkog društva »Vijenac«. Već kao gimnazijalac počeo se baviti književnošću. Nakon zaređenja (1892.) bio je godinu dana kapelan u Garešnici, a od 1893/4 djeluje u Zagrebu, najprije kao vjeroučitelj, a doskoro uz to i u nadbiskupskoj kancelariji (aktuar, arhivar, bilježnik duhovnog stola). Od 1897. je koralist. God. 1904. postao je prebendar prvostolne crkve, 1911. tajnik nadbiskupa Bauera, god. 1916. kanonik i ravnatelj nadbiskupske kancelarije. Papa Pio XII. imenovao ga 1939. apostolskim protonotarom. Umro je u Zagrebu 18. 2. 1941.

Prema dru. Dočkalu, izvana opore čudi, ali uvijek topla pjesnička duša; protivnik laskanja. Bio je član 28 društava te pravi član Jug. akademije znanosti i umjetnosti. Oduševljen je botaničar. Način života bio mu je točan i odmjeran. Volio je kino predstave. Čovjek veoma kulturni i veoma savjestan. Njegova velika kultura dolazi do izražaja i u vlastitoj suradnji i u uređivanju lista. Glede suradnika postavlja se pitanje na koje je dosta teško, ali ne uvijek i nemoguće odgovoriti, tko se od suradnika sâm javio, a tko je surađivao na pobudu urednika. Dalo bi se to utvrditi iz sačuvanog dopisivanja, no zadovoljit ćemo se s navodom nekoliko slučajeva, kad pisci sami navode da su svoj prilog napisali na zamolbu ili pobudu urednika. Tako u svesku 5 g. 1918. dr. Josip Vajs iz Praga navodi: »Rado se odazvah... želji g. urednika«, ili isti pisac u sv. 2 i 3 g. 1920: »Po želji g. urednika iznosim...«. God. 1921. Juro Tkalčić u svom članku *Moji susreti s d'Indyem*: »zamolilo me uredništvo da napišem svoje impresije o V. d'Indy«. God. 1924. u sv. 2 o. Vinko Kuničić iz Friburga u članku *Predavanja dra Petra Wagnera* navodi da je članak napisao prema želji g. urednika izraženoj u privatnom pismu o. A. Zaninoviću. Gog. 1931. u sv. 1 dr. M. Gavazzi piše: »Po želji urednika... izrađen je ovdje opširniji izvod prema članku... popunjen podacima, kojih tamo nema.« Ukoliko se radi o članku prenijetom ili prevedenom iz nekog drugog časopisa, vidimo da je zatražena dozvola dotičnog urednika, tako npr. 1930. članak P. Theodora Graua iz Münchena *Što je crkvena muzika iz »Monatshefte für katholische Kirchenmusik«*.

Sirina Barleovog kulturnog zanimanja vidi se iz tematike njegovih priloga; članci s raznih područja, bilješke, pobude, nekrolozi (od ovih bih posebno naveo nekrologe prigodom smrti Vilhara i Domjanića, koji su pisani s mnogo topline i s mnogo navoda iz njihovih tekstova).

Ima slučajeva, kad se Barle obraća čitateljima za mišljenje. (Npr. radi povišenja pretplate, pred početak ostvarenja zamisli o izdanju *Kantuala*).

Glede Barleovih članaka uopće, ne samo u *Sv. Ceciliji*, upućujem na članak dra K. Dočkala *Bibliografija msgra J. Barle* u sv. 3-4 g. 1941, gdje pod I. navodi priloge iz literature, a pod II. iz povijesti. No njega nije zanimala samo glazbena povijest, on je dao i zapažene priloge s područja crkvene povijesti i povijesti medicine. Pisao je na hrvatskom, slovenskom, pa i njemačkom jeziku.

U pogledu suradnika hotimice izbjegavam njihovo nabranjanje — mnogi od njih spomenuti su već u prijašnjim prilogima. Ovdje bih samo spomenuo, da je osigurao suradnike iz raznih krajeva zemlje, iz slavenskih zemalja, iz svijeta i to ne samo Europe već i iz SAD i Australije. Ima suradnika, koji su raznim člancima i dopisima surađivali dugi niz godina, a ima i takvih, čiji su članci s obzirom na duljinu izlazili u više nastavaka. Iznimno naveo bih »Sadržaj 'Glazbenog priloga' 1907-36«, kazalo što ga je izradio dr. S. Markulin i Vilharove memoare.

Broj suradnika se povećavao do god. 1931, kad ih je u jednoj godini bilo čak 74. Kasnije taj broj nešto opada. Od 1934—1939. kreće se oko 50 suradnika u godini. (Trebalo bi iz abecednog popisa suradnika, koji su obično navedeni krajem godine na zadnjoj strani omota, sastaviti popis za cijelo ovo II. razdoblje uz navod u kojem su godištu surađivali).

Barle je započeo svoj urednički rad u godini, kad je izbio I. svjetski rat i požrtvovno vodio list bez prekida. Te godine (1914) list ima oko 650 pretplatnika. Ima dužnika još iz 1912, a neki kroz svih 7 godina izlaska nisu platili pretplatu. Novi zagrebački

nadbiskup A. Bauer službeno je te godine proglasio *Motu proprio* Pija X. o crkvenoj glazbi i naredio da se sve župne crkve u nadbiskupiji imaju pretplatiti na *Sv. Ceciliju* (vjerojatno Barleov utjecaj). God. 1916. list se tiska u 1200 primjeraka, pretplatu je namirilo blizu 850 pretplatnika. Kao jedini hrvatski glazbeni list, bilježi i donosi podatke i s područja svjetovne glazbe. List ima slijedeće rubrike: Članci, Iz hrvatske glazbene prošlosti, Pjesme, Naši dopisi, Glazbena literatura, Razne vijesti, Vijesti Cecilijinog društva, Umrli. God. 1917. uvodi se nova rubrika Nek je svašta. Te godine izlazi poziv na sabiranje građe o glazbi, napose crkvenoj. Usput spominje i želju da se sastavi popis orgulja u našoj domovini. God. 1918. Barle navodi: Broj odličnih suradnika raste, pretplatnici se množe. Kao urednik nastojao je da bude list što raznovrsniji i zanimljiviji... Osobito prvih godina bilo je malo suradnika, pisao im je i molio ih za suradnju. Došlo je do toga da se suradnici i sami javljaju. Brine se da bude u svakom broju dopisa iz svih strana hrvatskih zemalja.

Poslije rata, 1919. javlja se nestašica papira i skućoća. Plaća se dvostruko više za pojedini broj nego prije za čitavo godište! No raste broj društvenih utemeljitelja, a broj suradnika se »umnožava licima... s kojima bi se mogao ponositi svaki list.« Dod. 1922. spominje Barle, da je to valjda jedini list na svijetu u kojem svi suradnici, urednik i otpravnik besplatno surađuju. Želja je da svaki pretplatnik bude točno obaviješten ne samo o crkvenoj glazbi, već o glazbenom životu uopće, ne samo kod nas nego i u stranom svijetu. Ponovno moli građu za povijest hrvatske glazbe. U studenom te godine list je proglašen glasilom Saveza hrvatskih pjevačkih društava (do 1926). God. 1923. nove su rubrike: Pregled štampe o glazbi i Vijesti Saveza HPD. Na VI. glavnoj skupštini (zadnja je bila 1913) Barle navodi, kako je prve brojeve morao ispuniti gotovo sâm. Crkveno glazbeni poučni tečajevi održani su bili 1912. i 1913; za 1914. bio je već sazvan, ali ga je rat osujetio. Trebalo bi osnovati barem jednu orguljašku školu. List se već nekoliko godina tiska u 1600 primjeraka. Članova utemeljitelja ima 180. God. 1924. gradiva ima već više nego što može stati u pojedini broj, tako da će neki članci izaći u slijedećem broju. God. 1925. Odjel ministarstva prosvjete za Hrvatsku i Slavoniju pretplatilo je 180 škola na *Sv. Ceciliju*. U završenoj dvadesetoj godini izlaska (1926) časopis je imao čak 256 str. umjesto predviđenih 144. God. 1928. uvodi se nova rubrika Naši muzički radnici. U sv. 6 iz g. 1929. urednik se zahvaljuje vrijednim i odličnim suradnicima i moli ih da i u narednoj godini svojim perom podupru naš pokret i starog već i umornog urednika našeg glasila. God. 1937. nova rubrika: Mrvice iz hrvatske glazbene prošlosti. Na sjednici Cecilijinog društvo 3. 12. 1937. iznio je Mo. Ivšić uz ostalo i neke prijedloge glede sadržaja lista te da treba pripravljeti teren za orguljašku školu i osnovati reprezentativni katedralni pjevački zbor. U sv. 4 S. Prepek iz Petrovaradina u članku *Smjernice našeg cecilijanstva u četvrtom deceniju* osvrće se na proteklih 30 godina rada te smatra, da željeni cilj nije postignut, jer nije dovoljno da crkveno glazbeno društvo izdaje dobre crkvene pjesme u prilogu revije, koja osim toga donosi značajne i svakom crkvenom glazbeniku potrebne članke, dok cjelokupno naše svećenstvo ne bude odgojeno u tom duhu, dok ne budemo imali orguljaše, dok ne prorade dijecezanske komisije za crkvenu glazbu. Ovako je sav rad vezan za osobu i njene ambicije i volju. Ako takvu osobu ne naslijedi opet netko s istom voljom za isti rad, onda je sve ono prvašnje bilo uzalud.

No ako je taj pokret tako malo uspio eksterno, interno je potpuno uspio. Odgojio je pokoljenje crkvenih skladatelja koji su u duhu vrlo bliskom koralu, stvorili stil, na kome bi nam mogli zavidjeti i mnogo veći narodi.

Savjesnost Barleova očitovala se u mnogim prilikama. Nije bez razloga djelovao blizu 50 godina u nadbiskupskom uredu. Kad je shrvan bolešću — skleroza je sve više napredovala — dobio kao ispmoć podravnatelja, Barle je ipak nastojao zadržati sve u svojim rukama. Došlo je to do izražaja i kod *Sv. Cecilije*. Iako je u više navrata molio da ga se oslobodi dužnosti predsjednika društva i urednika lista, ipak je ostalo na tome, da još neko vrijeme vodi i dalje. God. 1938. izabran je odbor za pomoć Barleu kao uredniku lista (Ivšić, Andrić, Kokot). No Barle pokreće ipak pitanje urednika, jer odborom mu ipak nije bilo mnogo pomognuto. (Tek 1942. god. za novog predsjednika Cecilijinog društva izabran je preč. g. Krešimir Pečnjak). God. 1938. Barle predlaže osnivanje Cecilijanskog saveza, koji bi nastojao da se u svim dijecezama radi složno i jedinstveno. Savez je osnovan početkom 1940. (Savez hrv. kat. crkv. pjev. zborova u Zagrebu). Poslove uredništva vodio je Barle gotovo do zadnjeg dana. Urednik je zadnji broj 34. godišta (1940), no nije više doživio njegov izlazak iz tiska. Zadnje radove u tiskari, izradu kazala i odašiljanje izvršio je dr. K. Dočkal.

FRANJO DUGAN rođen u selu Krapinici podno Ivančice 11. 10. 1874.

Otac Blaž bio je općinski blagajnik; brojna obitelj (10 djece, 6 sinova i 4 kćeri). Pučku školu polazi u Zajezi, I. i II. razred gimnazije u Varaždinu, od 1886. nastavlja studij u Zagrebu. Već u V. razredu vodi muški zbor pitomaca, a u VI. razredu orgulja u crkvi sv. Petra. VII. i VIII. razred polazi u nadbiskupskom liceju. Barle kao arhivar zapazio je Duganov smisao i zanimanje za glazbu, pa mu je išao na ruku. U sjemeništu je zavodski orguljaš, te mu je dozvoljeno prisustvovati predavanjima Vjenceslava Novaka o harmoniji. U I. godini teologije Dugan poučava klerike glasovir, a on uči dalje kod Kollandera. Već u sjemeništu počeo je zamjenjivati Kollandera kod ranih misa. God. 1893. napušta sjemenište, studira matematiku i fiziku i piše kritike u *Obzoru*. Završivši sveučilište (1897) djeluje kao pomoćni učitelj na gornjogradskoj gimnaziji u Zagrebu (do jeseni 1907). Već 1895. kaptol ga je imenovao drugim orguljašem. Djelovao je i kao zborovođa »Kola« (1901/2).

Dugan je došao u obzir, da poslije Zajca preuzme vodstvo glazbene škole Hrv. zem. glazb. zavoda. Da dobije i formalne kvalifikacije, u listopadu 1907. odlazi na muzičku akademiju u Berlin, gdje u srpnju 1908. polaže ispit zrelosti iz kompozicije. Po povratku imenovan je profesorom i ravnateljem glazbene škole Zavoda, no ravnateljstvo nije bilo sklonu nekim reformama te stavlja Dugana na raspoloženje vladi, koja ga premješta na realnu gimnaziju u Osijek. Dugan je svejedno zadržao uredništvo glazbenog priloga *Sv. Cecilije*. God. 1910. premješten je ponovno u Zagreb za gimnazijskog profesora. Kad je 1920. država preuzela glazbenu školu Zavoda, koja od 1916. nosi naziv Hrvatski konzervatorij, Dugan je postavljen za ravnatelja konzervatorija. Osnutkom Muzičke akademije u Zagrebu (1922) Dugan postaje profesorom akademije, a šk. god. 1940/1 bio je i rektor akademije. Umro je u Zagrebu 12. 12. 1948.

Kao istaknuti orguljaš, skladatelj i pedagog, pisac udžbenika, Dugan je urednik glazbenog priloga *Sv. Cecilije* od 1907—1942, što je svojevrstan rekord.

Prema već spomenutom kazalu dra S. Markulina, tokom 1907—36. tiskano je u prilogu *Sv. Cecilije* 416 izvornih i 105 harmonizacija odnosno obradbi 74 domaćih i 6 stranih skladatelja. To bi kazalo bezuvjetno trebalo izraditi do kraja II. razdoblja.

Barlè spominje, da je prof. Dugan bio glazbeni suradnik i pokretač svih naših crkvenih pjesmarica u novije vrijeme i napokon uzornog *Hrvatskog crkvenog kantuala*. Čovjek velike glazbene kulture i širokog znanja, koji je udario čvrste i valjane temelje preporodu hrvatske crkvene glazbe. U vremenu od 1907—1933. tiskano je u *Sv. Ceciliji* 16 Duganovih izvornih skladbi i 65 harmonizacija. Među suradnicima glazbenog priloga postepeno raste broj priloga Duganovih učenika, pa je on i na taj način utjecao na razvoj naše crkvene glazbe. No Dugan je u *Sv. Ceciliji* napisao i niz članaka, bilo da se osvrće na glazbene priloge, bilo da piše o orguljama (u domovini i u inozemstvu), nekrologe, osvrtne i dr.

Kad je početkom 1943. Vidaković preuzeo uredništvo glazbenog priloga, Dugan se osvrće na svoj rad. Posao uglavnom nije bio tako velik i težak, ali navodi neke probleme. Nakon 35 godina došao je čas da se riješi neke vrste brige i razmišljanja, te da prestane voditi računa o nekim obzirima. U početku trebalo je izići u susret trenutačnim potrebama tako reći bez ijednog suradnika. Počelo se s izdavanjem harmonizacija starih hrvatskih pučkih popijevaka da se od strane tuđinske. Da te popijevke prodru u narod, bile su u početku na posebni način harmonizirane. Kasnije su izdavane pjesmarice sa zanimljivijim harmonizacijama. Već tijekom prvih pet godina bilo je osposobljeno nekoliko suradnika, kasnije su suradnici počeli slati vlastite skladbe. Drugo je pitanje — navodi Dugan — kako je kod svega toga bilo uredniku pri duši. U pomanjkanju prvorazrednih kompozicija, tiskalo se i trećerazredne. Početnike je trebalo privući, a ne odbiti ih. Slabije radnje trebalo je katkada ispraviti, što je bilo neugodno, ako autor nije bio u blizini da ga se pita za dopuštenje. Napokon, izvršivši promjenu, u duši imaš ponešto nemirnu savjest, jer si učinio nešto što možda nisi smio učiniti. Dogodi se i obratno: mladi skladatelj pošalje skladbu iz koje se vidi da je darovit, ali jer hoće biti interesantan, nagomila mnoštvo neprobavljivih harmonija, uz pretjeran opseg pjevačkih dionica. Uprkos datih uputa ne ispravlja ih, nego šalje druge skladbe s istim nedostacima. Ne tiska se, jer je neizvedivo. To skladatelj smatra uvredom te se više ne javlja, ali se javlja nemirna savjest urednikova, nije li možda krivo postupio. Navodi još nekoliko primjera, te nastavlja: dakle, 35 godina vršiti posao koji se daje svladati — to bi išlo. Ali 35 godina imati i ako ne nečistu savjest, a ono ipak od časa do časa izvjesni duševni nemir, nije nimalo ugodno. Iz iskustva smatra da je najzgodnije da isti urednik uređuje i tekstovni i glazbeni dio časopisa.

Vidaković veli za Dugana, da je mogao osnovne smjernice *Motu propria* Pija X. tako prilagoditi našim potrebama, da je to urodilo izvanredno dobrim i obilnim plodovima. On je davao onaj neprestani impuls, zamah i polet. Uvijek mladenački svjež, pun znanja, iskustva, spreman pokazati jedini ispravn put... Prof. Dugan postaje uzor poštenog i nesebičnog rada, kojemu se moramo diviti, odavati zasluženo priznanje i nasljedovati. Od prvog početka pa do danas nesebični idealist, koji je sve svoje bogato znanje i izvanrednu spremu upravo raskošno raspavao.

I pisac ovih redaka imao je kao učenik prof. Dugana iz nekoliko predmeta, a konačno i iz kompozicije, prilike upoznati ogromno Duganovo znanje i spremu.

IVAN KOKOT (rođen 6. 8. 1905. u Donjoj Reki kod Jastrebarskog).

Sin seljačkih roditelja. Osnovnu školu pohađa u Jastrebarskom, gimnaziju u Zagrebu. Već 1916. je koralist dječakog zbora u sjemeništu. Uz stipendij francuske vlade studira 3 god. bogosloviju na internacionalnom sjemeništu u Strasbourgu. Studij završio u Zagrebu 1929. kada je i zaređen.

Djelovao kao vjeroučitelj u Križevcima, Varaždinu i u Samoboru. Od 1934-37 upravitelj župe u Rovišću kod Bjeļovara, od 1937-43. vjeroučitelj u Zagrebu, od 1943-46. upravitelj župe u Sv. Klari kod Zagreba. God. 1948. imenovan ravnateljem crkve sv. Katarine u Zagrebu i crkvene ustanove Naša draga svetišta. Istodobno upravlja župom u Draganiću kod Karlovca. Od 1950-51 u Rimu, tada odlazi u SAD te povremeno posjećuje domovinu.

Došavši 1937. u Zagreb bio je do 1941. koralist zagrebačke katedrale te je i zamjenjivao regensa chori Hajdukovića. Surađivao je člancima u raznim listovima, držao radio-predavanja te skladao crkvene i svjetovne skladbe.

Već u *Sv. Ceciliji* godine 1925. (u sv. 4) javlja se Kokot dopisom iz Strasbourga (*Među benediktincima u Clervauxu*), zatim u sv. 6 iz Donje Rijeke kod Jastrebarskog »*Ivanjske popijevke u Sv. Jani, u Prigorju*) te opet iz Strasbourga (sv. 1/1926). God. 1937. na molbu Barlèa da ga se riješi teškog uredničkog posla, dan mu je za olakšicu poseban odbor, u kojem je uz M. Ivšića i dr. J. Andrića bio i Ivan Kokot. Nakon Barlèove smrti Kokot postaje urednikom lista (urednikom glazbenog priloga bio je i dalje Dugan). Kokot je razmjerno kratko vrijeme bio urednik, od sv. 1-2 godišta 35. (lipanj 1941) do uključivo sv. 2 godišta 36 (III. — IV 1942).

U sv. 1-2 gdje je vijest o smrti Barlèa, slijedi članak *Utrtim stazama — bliže idealima*, potpisan s Uredništvo. Odano je priznanje Barlèu i Duganu, te se kao program navodi: list za propagandu i poznavanje liturgijske glazbe, ideja crkvene glazbe u hrvatskom narodnom duhu, prilozi za sveopću glazbenu kulturu. S obzirom na glazbeni prilog nakana je izdati repertoar liturgijskih kompozicija za orgulje. Prve brojeve započinje uvodnikom s datumom umjesto naslova, na pr. u sv. 5-6, koji je broj posvećen Mozartu: 5. 12. 1791. Surađuje priložima u svim brojevima. U izvještaju sa sjednice Cecilijinog društva u Zagrebu spomenuto je, da su urednički poslovi ponuđeni J. Kokotu, gimnazijskom kateheti i bivšem suradniku i da je on, stavivši neke primjedbe i želje, pristao. U izvještaju u sv. 1 iz 1942. spominje, da je primio uredništvo na želju društvenog odbora i naređenje preuzv. nadbiskupa. U sv. 2/1942. u rubrici Poruke iz uredništva a pod naslovom *Ostavka urednika* čitamo da je urednik prisiljen teškim okolnostima ostaviti *Sv. Ceciliju*. Zahvaljuje suradnicima, a on će istim žarom nastaviti i kao do sada sve slobodno vrijeme posvetiti najdražem svojem poslu: unapređenju hrvatske crkvene glazbe.

ALBE VIDA KOVIĆ (Subotica 2. 10 1914. — Zagreb 18. 4. 1964).

Sin pravnik. Osnovnu školu završio u Subotici, gimnaziju pohađao u Subotici i Travniku, bogosloviju u Zagrebu. U orkestru »Vijenca« svirao vcello. Glazbu studirao kod prof. Dugana. God. 1937-41. studira na papinskom Institutu za crkvenu glazbu u Rimu (Greg. koral kod P. Ferretia i G. Sunola, a kompoziciju kod R. Casimiria i L. Reficea). Vrativši se u Zagreb, predaje na Hrv. drž. konzervatoriju od 1941-48. God. 1942. postaje regens chori katedrale u Zagrebu i urednik »Sv. Cecilije«. Organizira Glazbena razmatranja u katedrali. Od 1951. je predavač, a od 1962. izvanredni profesor na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Njegova je zamisao bila Institut za crkvenu

glazbu u Zagrebu, otvoren u jesen 1963. (25. 9.), te je bio prvi predstojnik Instituta. Umro je prije svršetka prve školske godine.

Skladao je 7 misa, motete, obrade pučkih crkvenih popijevki, skladbe za orgulje, popijevke; nedovršen ostao je oratorij **Tužba u hramu**. Veoma je znatan i njegov muzikološki rad: **Sacramentar MR 126 Metropolitanske knjižice u Zagrebu** (1952), Vinko Jelić i njegova zbirka **duhovnih koncerata i ricercara »Parnassia militia«** (1957), **Asserta musicalia Jurja Križanića i ostali njegovi radovi s područja glazbe** (1965). Uredio je i opisao glazbeni arhiv Male braće u Dubrovniku, surađivao u **Muzičkoj enciklopediji**, u **Ljetopisu** i **Radu JAZU** i mnogim starim stručnim časopisima.

U sv. 3/1934 *Sv. Cecilije* čitamo da su za odsutnosti predsjednika posao oko *Kantuala* vršili vrijedni tajnik Albe Vidaković, potpredsjednik I. Salić i arhivar M. Mihelčić. Prvim prilogom javlja se u *Sv. Ceciliji* 1937. (*O glazbeniku Đuri Arnoldu*). Urednik je počevši od sv. 3-4/1942. do kraja izlaženja, tj. sv. 3/1944.

U sv. 3-4/1942 navodi, da se primio teške i odgovorne dužnosti, svjestan njezine zadaće, svijetle prošlosti i zamašitosti na izgradnji hrvatske kulture uopće, a na unapređenju liturgijske glazbe napose. Moli sve dosadašnje suradnike, pretplatnike i prijatelje lista da omoguće i ubuduće redovito izlaženje. I on, poput Kokota, nastoji doskočiti potrebi za orguljskim skladbama. Glazbeni prilog u tom broju su kratke skladbe za orgulje (ciklus Marijanskih pjesama). U slijedeća dva broja obećaje objaviti ciklus preludija na euharistijske pjesme, čime bi bila završena cijela liturgijska godina obrađena za orgulje. U spomenutom već prvom broju što ga je Vidaković uredio, nalazimo slijedeće rubrike: Članci (kasnije i Povijesne bilješke), Nova izdanja, Glazbene revije, Koncertna kronika (od 1943. Opera i koncerti), Iz Hrv. drž. konzervatorija, Bilješke iz glazbenog života, Iz Cecilijinog društva (od 1943 i Vijesti Hrv. pjev. saveza), Pregled štampe o glazbi i Poruke uredništva.

Osim toga u to vrijeme javljaju se i neki novi suradnici iz redova profesora konzervatorija (Demarin, Andreis, nešto kasnije Pozajić i Cipra te Požgaj i Pettan). U članku *Potreba jedinstvenog glazbenog nazivlja* prof. Cipra spominje da je poticaj članku dao urednik. Sâm Vidaković osim članaka piše i kritike.

Preuzimajući i uredništvo glazbenog dijela Vidaković obećaje da će prema svojim silama nastojati stupati utrim putem i nepogrešivim stopama velikog predšasnika (Dugana). Prof. Dugan, koji je veoma cijenio A. Vidakovića, a imao ga je prilike upoznati i kao učenika i kao suradnika, veli za njega: Sadašnji g. urednik je čovjek široke kulture te visoke i solidne općenito glazbene, glazbeno historijske i estetske obrazovanosti sa opsežnim poznavanjem opće glazbene i crkveno-glazbene literature, pak će moći vještom i sigurnom rukom k daljnjem razvitku voditi i našu crkvenu glazbu i naš list.

God. 1943. radi na organizaciji naših orguljaša, u vodi novu rubriku Orgulje i orguljaši a od 1944. i posebni tekstovni prilog Hrvatski katolički orguljaš.

U siječnju 1946. pokrenuo je *Ceciliju*, smotru za glazbeni život (str. 1-32). Osim članaka tu je Operni pregled, Simfonijski koncerti, Komorni koncerti, Glazbena razmatranja, Bilješke, Vijesti, Iz umjetničkog svijeta. Predviđeno je bilo da izlazi mjesečno. Izašao je samo prvi broj. Bilo je još prerano. Još jednom pokušao je pokrenuti časopis u rujnu 1949. Ponovno izlaženje *Sv. Cecilije* Vidaković više nije doživio.

Treće razdoblje (od 1969. dalje) Između II. i III. razdoblja proteklo je blizu četvrt stoljeća (točno 24 i pol godine), nekoliko godina više nego između I. i II. razdoblja. U međuvremenu osnovan je, nastojanjem Albe Vidakovića, Institut za crkvenu glazbu (1963), te će *Sv. Cecilija* biti glasilo Instituta. List izdaje Hrv. knjiž. društvo sv. Ćirila i Metoda. Uređuje Urednički odbor, odgovorni urednik je Anđelko Milanović, a urednik glazbenog priloga Anđelko Klobučar, obojica od početka ponovnog izlaženja 1969. sve do danas. Godišnje izlaze 4 broja, načelno na 32 strane teksta, i glazbeni prilog.

O. ANDELKO MILANOVIĆ. Rođen 2. 8. 1913. u Otoku kod Sinja. Tamo je pohađao osnovnu školu, a gimnaziju je završio u Sinju. God. 1937. diplomirao je na Višoj teološkoj školi u Makarskoj. Od 1937. do 1942. studira na Papinskom institutu u Rimu.

Službovao je u Makarskoj (Viša teološka škola), na gimnazijama u Splitu, Sinju i Makarskoj, od 1955-58. u Zagrebu (Viša teološka škola, Vjerska škola). Od 1958. do 64. djeluje na Franjevačkoj teologiji u Makarskoj, a od 1964. opet u Zagrebu (predaje na Rimokatoličkom bogoslovnom fakultetu i na Institutu za crkvenu glazbu, čiji je predstojnik od 1964). Bio je dirigent zbora kod oo. franjevaca u Makarskoj, Sinju i Splitu, a sada u Zagrebu. Skladao je duhovne skladbe, a kao pisac surađivao je u nekim časopisima. U *Sv. Ceciliji* napisao je niz članaka većinom u vezi i o vezi liturgije i glazbe, izvještaje o nekim kongresima i dr.

ANDELKO KLOBUČAR. Rođen je 11. 7. 1931. u Zagrebu.

Tu je završio muzičku akademiju 1955. (Historijsko-teor. odjel). Istodobno je studirao i kompoziciju kod prof. Cipre i orgulje kod prof. Lučića. Usavršavao se u Salzburgu (ljetni orguljaški tečajevi, 1959. i 1961) i Parizu (kod Joliveta 1965/6). Od 1955-57. nastavnik na osnovnim školama, od 1958-63 muzički suradnik — montažer »Dubrava filma«, zatim nastavnik Muz. škole »B. Bersa« u Zagrebu (od 1963), izvanredni nastavnik na Institutu za crkvenu glazbu, od 1968. docent Muzičke akademije u Zagrebu. Orguljaš u katedrali u Zagrebu od 1956. (pomoćni, a od 1960. stalni).

Poput prof. Dugana i Klobučar je koncertni orguljaš, skladatelj i profesor; urednik glazbenog priloga *Sv. Cecilije*.

Kao orguljaš priredio niz koncerata u domovini i inozemstvu (Austrija, Njemačka, Engleska, SSSR). Dobitnik je nagrade »M. Trnina« (1970).

Skladao za orkestar (*Koncert za orgulje i ork.*, 1968), orgulje (*Passacaglia*, 2 sonate), komorne, glasovirske i vokalne skladbe. Od duhovnih skladbi nekoliko misa, moteti. Filmske i scenske glazbe. Suradnik *Muz. enciklopedije*, u *Radu JAZU* (br. 351/1969) pisao o životu i radu F. Dugana.

Možemo poželjeti da Milanović i Klobučar i dalje — poput Barleà i Dugana — dugo i na sveopće dobro vrše svoje odgovorne dužnosti urednika. —

Kad govorimo o suradnicima, ima ih nekoliko koji su u *Sv. Ceciliji* surađivali još tijekom prošlog razdoblja, pa i sada nastavljaju svoj rad (V. Žganec, A. Zaninović, J. Andreis, M. Pozajić, H. Pettan, Z. Grgošević, M. Nagy, V. Ruždjak), dok većina započinje svoju suradnju u ovom razdoblju. Spomenuti razmak od gotovo četvrt stoljeća prekida odrazio se i u tome, da ono pokoljenje pisaca odnosno skladatelja, koje je završavalo studij u vrijeme kad je *Sv. Cecilija* prestala izlaziti, predstavlja danas ne više mlado, nego srednje pokoljenje. No dolaze i mladi, koji sada tek započinju svoju djelatnost. I tako se u pojedinim brojevima časopisa pojavljuju i nova imena.

Suradnike koji se javljaju od 1969. dalje, svrstat ćemo u dvije skupine, a) u one koji djeluju na Institutu (prema redosljedu u pojedinim brojevima M. Leščan, Đ. Tomašić, o. A. Milanović, A. Klobučar, T. Talan, s. I. Malinka, I. Spralja, V. Zagorac, A. Rebić, J. Korpar, s. A. Subašić) te b) »vanjske« suradnike. Kao pisci članaka javljaju se slijedećim redom M. Kuntarić, M. Demović, I. Golub, V. Fajdetić, A. Škvorčević, L. Županović, J. Miocs, Lj. Galetić, V. Dumbović već prve godine izlaženja, zatim L. Šaban, J. Njikoš, M. Smolik, J. Höfler, A. Cunčić, Z. Stahuljak, A. Celio Cega, o. B. Nagy, P. Cvekan, N. Njirić, Z. Ivanković, F. Rajjić, R. Stankić, J. Bezić, C. Kobal, A. Domislović, T. Z. Plenković, S. Lovrić, I. Bošković, K. Moskatelo, F. Komarica, S. Golenić, A. Fazinić, P. Z. Blajić, o. F. Vlašić, B. Krmpotić, M. Vuk, A. Sekulić, D. Breitenfeld (uz S. Vidošić odnosno J. Ivica), V. Boić. I u ostalim rubrikama časopisa javlja se velik broj suradnika, od kojih ćemo spomenuti samo neke V. Mikulčić, J. Vrhovski, I. Čuk, M. Škunca, S. Petrušić, T. Gajšak, G. Đurak, M. Tomc, N. Durko, S. Hrestak, M. Zuber, I. Glibotić, K. Fribec i mnogi drugi.

Od stranih pisaca dr F. Haberl, dr O. Sigmund, A. Renzi, J. Overath, F. Poloczek, V. Zaccaria, P. E. da Trev, N. Vitone, P. K. Szigeti, K. G. Fellerer, I. E. Kraus.

U pojedinim brojevima, tematski zaokruženim imamo i niz suradnika, osobito stranih, koji nisu ovdje nabrojani, tako u br. 1 iz 1974. povodom VII. međunarodnog kongresa himnologa u Dubrovniku imamo — osim petorice naših — 14 uglednih stranih muzikologa; u br. 2 — 3/1975 (Zbornik radova sa znanstvenog savjetovanja o A. Vidakoviću) 17 glazbenika — 13 domaćih i 4 strana — iznose svoja sjećanja na A. Vidakovića (osim već spomenutih suradnika tu su još I. Brkanović, D. Cvetko, M. Stahuljak, Sulek i Župančić).

List donosi i govore crkvenih velikodostojnika, tako na pr. nekoliko govora sv. Oca pape Pavla VI. (talijanskim Cecilijancima — u 2 navrata, učesnicima IX. međunarodnog skupa crkvenih pjev. zborova, redovnicama koje vode liturgijsko pjevanje, te iz razgovora s njima; *Očekujemo proljeće crkvenih pučkih popjevaka*), nadalje J. kard. Vilotta: *Uloga crkvene glazbe u liturgijskoj obnovi*, *Riječ nadbiskupa F. Kuharića na blagdan sv. Cecilije*, *Riječ biskupa Škvorca na otvorenju VIII. orguljaškog tečaja u Zagrebu*, prilog T. Šagi Bunića i dr.

I kod skladatelja zastupanih u glazbenom prilogu dolazi do izražaja danas već srednje pokoljenje, iako ćemo vidjeti da ima dosta priloga starijih skladatelja (Pintarić, Lisinski, Matijević, B. Bersa, Dugan, Lučić, Širola, Andrić, Gotovac, s. L. Kozinović, Preprek, te već u ovom stoljeću rođeni Vrhovski, Lovrić, Magdalenić, Vidaković). Skladatelje koji se javljaju u časopisu u tom III. razdoblju podijelit ćemo također u dvije skupine. U prvoj spomenut ćemo one, koji se u listu javljaju i u tekstovnom i u glazbenom dijelu (Demović, Klobučar, Županović, Leščan, Milanović, Galetić, Njirić, Kilbertus, Ružđak, te Fajdetić i Fazinić), a u drugoj skupini, znatno manjoj, one koji su zastupani samo u glazbenom prilogu (B. Grđan, V. Rončić i E. Cossetto). —

U prvom broju — potpisano je Uredništvo — spominje se potreba za časopisom koji bi promicao duhovnu glazbenu kulturu, pogotovu nakon II. vaticanskog sabora. Nastavit će se započetim putovima, donositi crkvene odredbe o liturgijskoj glazbi te savjete i upute za njihovo sprovođenje u život. — U glazbenom prilogu objavljuivat će se kraće liturgijske vo-

kalne i orguljske skladbe za praktičnu upotrebu, a nastojat će se priređivati i veća glazbena izdanja. — Objelodanjivat će se i neizdane skladbe starijih naših glazbenika i objavljuivat rezultate muzikološko povijesnih istraživanja naših glazbenih radnika.

Već u prvom broju imamo rubrike: Clanci, Naši pjevački zborovi, (Vijesti), Naš glazbeni život i Prikazi, kojima pridolaze tijekom vremena i neke nove rubrike, tako da na pr. god. 1975. imamo već slijedeće rubrike: Clanci, U spomen, Obljetnice; Naš glazbeni život, Vijesti iz inozemstva, Uz glazbeni prilog, Provjerite svoje poznavanje glazbe, Gramofonske ploče tvornice »Jugoton« u Zagrebu, Prikazi, god. 1976. još i Iz rada Instituta za crkvenu glazbu, od br. 2/1977. prije članaka rubrika Rasprave, a od br. 3/1977. Glazbeni časopisi (Pregled sadržaja stranih časopisa). — Kako vidimo, još smo u fazi povećavanja broja rubrika; s vremenom doći ćemo i do nekih novih naslova, koji će moći uključiti po nekoliko sadašnjih rubrika.

Isto tako već u prvom broju imamo za neke članke sažetke u njemačkom i engleskom jeziku.

Sv. *Cecilija* i sada pruža mnogo zanimljivog i raznovrsnoga gradiva, pa će skoro 10-godišnjica izlaženja biti prilika, da se sastavi abecedni popis suradnika kao i pregled objelodanjenih članaka.

III.

Spomenimo samo neke usporedbe između Sv. *Cecilije* u spomenuta tri razdoblja. Čugšvert je — za razliku od kasnijih urednika — polagao težište na glazbenom prilogu, pa kad je iz materijalnih razloga nešto trebalo žrtvovati, žrtvovao je tekstovni dio. Treća *Cecilija*, za razliku od druge, više je usmjerena sadašnjosti. To je i razumljivo. U prvo vrijeme druge *Cecilije* još nismo imali izrađenu povijest hrvatske glazbe. Širolina knjiga *Pregled povijesti hrvatske muzike* izašla je tek 1922. Do tada a i kasnije Sv. *Cecilija* donosila je, uz ostalo, bogato gradivo iz hrvatske glazbene povijesti. Osim toga Barle kao dugogodišnji urednik i sâm je bio sklon povijesti. No nije zanemario ni obilne priloge iz suvremene glazbe. —

Bacimo li danas pogled unatrag, tada vidimo kako Sv. *Cecilija* zaslugom urednika i suradnika predstavlja doista pravu riznicu podataka. Kako je Čugšvert dobro, gotovo proročanski, predvidio, kad je u prvom broju Sv. *Cecilije* spomenuo, da će Sv. *Cecilija* biti bogata riznica, te da će se s vremenom iz sakupljenoga gradiva moći prirediti posebni kantual!

Doista, na temelju podataka iz Sv. *Cecilije* moglo bi se napisati opsežnu povijest hrvatske glazbe. No ona sadrži i niz članaka, osvrta i prikaza izdanja i izvedbi te nekrologa i iz svjetske glazbene povijesti, ne samo duhovne nego i svjetovne.

Glazbeni prilozima pridonijeli su doista obnovi crkvene glazbe kod nas. Tu je posebna zasluga prof. F. Dugana bilo neposredno njegovim skladbama i osobito obradbama naših starih napjeva, bilo posredno preko mnogih njegovih učenika.

Čudno je tek, da se uz sva nastojanja kod nas, iako se uočilo tu potrebu, nije osnovalo već u prošlosti orguljašku školu. Ispomagalo se povremenim tečajevima, no za njih nije uvijek vladalo očekivano zanimanje. Takva škola je bezuvjetno veoma važan čimbenik, kojeg su na pr. Slovenci odmah uočili i ostvarili. I kako se prebrodilo ostale teškoće, trebalo se odlučno prići i tom ostvarenju.

Danas, kad iz potrebne vremenske udaljenosti gledamo na učinjeno i postignuto, vidimo da je časo-

pis svojim člancima i glazbenim prilozima izvršio ogroman blagotvoren utjecaj na razvoj naše crkvene glazbe, razvoj kojim bi se ponosili i mnogo veći narodi. Ti veliki uspjesi dokaz su i rezultat pravilnog usmjerenja, kojeg su listu i pokretu dobrim i znatnim dijelom dali i sami urednici svojim samoprijegornim i visokostručnim radom i utjecajima.

DIE REDAKTEURE DER ZEITSCHRIFT »SV. CECILIJA« UND DIE AUTOREN DER MUSIKALISCHEN BEITRÄGE

Zusammenfassung

In der Einleitung werden kurz die Zeitverhältnisse dargelegt als Miroslav Cugšvert, Lehrer des Königlichen Schullehreranstalt in Zagreb, im Jahre 1877 die Zeitschrift *Sv. Cecilija* gründete.

Es folgt der weitere Verlauf der Erneuerung der Kirchenmusik in der Welt. Unter diesem Einfluss wurde im Jahre 1907 die Zeitschrift *Sv. Cecilija* von neuem herausgegeben.

Zugleich kam es zur Gründung der cäcilianischen Vereine bei uns.

Es folgt die Vorstellung einzelner Redakteure der Zeitschrift mit kurzen biographischen Angaben, ihre Mitarbeit in den Rubriken der Zeitschrift, ihre wichtigsten Aufsätze, und einige der nennenswerten Mitarbeiter.

Es ist heute schwer festzustellen — ausgenommen die Fälle, wo es der Text selbst aussagt — welche Leute von der Redaktion um Mitarbeit gebeten wurden und welche sich selbst angeboten haben. Es ist die Tatsache, dass sich unter den Mitarbeitern die bedeutenden Persönlichkeiten des musikalischen und des kulturellen Lebens befinden.

Die Redakteure der Zeitschrift:

In der ersten Phase ist dies Miroslav Cugšvert. Sehr oft wurde von ihm der grössere Teil der Aufsätze, ja manchmal eine ganze Nummer mit seinen Beiträgen geschrieben. Dabei komponierte er auch. So hat er unter grossen Schwierigkeiten — er stiess oft auf Unverständnis bezüglich der Notwendigkeit einer solchen Zeitschrift — eine Pioniersarbeit geleistet. Er ist der eigentliche Vorläufer und Begründer der cäcilianischen Reform bei uns. Seine Tätigkeit fällt in die Zeit in der zwar in Deutschland die Kirchenmusikreform bereits in Anlauf war, aber das berühmte *Motu proprio Pius' X.* war noch nicht erschienen.

Mancher Gedanke, den er im Programm der ersten Nummer geäußert hatte, behielt seine Geltung auch später. Das ist für jene Zeit nicht nur bemerkenswert, sondern auch als fortschrittlich zu bewerten.

Die Zeitschrift erschien zweimal in zweijähriger Reihe (mit einer Unterbrechung). Redakteur des musikalischen Teiles war zunächst Ivan Zajc, später jedoch Cugšvert selbst. (Also der Redakteur der Zeitschrift und des musikalischen Teiles).

Anfang dieses Jahrhunderts (1903) wurde das schon erwähnte *Motu proprio Pius' X.* veröffentlicht.

Der damalige Erzbischof von Zagreb Dr. J. Posilović schickte, auf Vorschlag des Rektors des Priesterseminars, zwei Theologen zum zweijährigen Musikstudium auf die damals berühmte musikalische Schule in Regensburg. Das waren Mirko Novak und Filip Hajduković.

Milan Zjalić und Mirko Novak griffen 1907 die inzwischen eingestellte Herausgabe der Zeitschrift *Sv. Cecilija* von neuem auf. Bald darauf wurde auch der Verein *Sv. Cecilija* in Zagreb gegründet, der dann die Redaktion und die Herausgabe der Zeitschrift übernahm. Milan Zjalić und Mirko Novak waren die Redakteure der Zeitschrift in den Jahren 1907 und 1908. Vom 1909 bis zum Ende 1913 war Zjalić allein Redakteur.

Neben diesen zweien, legten in der ersten Zeit die Fundamente der cäcilianischen Bewegung noch folgende Männer: Filip Hajduković, Franjo Dugan und Janko Barle. Mit Zeit vergrösserte sich allmählich der Kreis der Mitarbeiter. Ungefähr um diese Zeit wurden Zjalić und Novak versetzt. Zjalić wurde Pfarrer von Samobor, Novak zunächst Pfarrverweser und dann Pfarrer von Knežinec bei Varaždin.

Die Redaktion der Zeitschrift übernimmt im Jahre 1914. Dr. Janko Barle, und leistete diesen Dienst bis zum Ende 1940. Nach ihm wurden die Redakteure der Zeitschrift Ivan Kokot (1941—1942), und Albe Vidaković (Nr. 3/4/1942 bis 1944). Prof. Franjo Dugan war Redakteur des musikalischen Teiles volle 36 Jahre (von 1907 bis zum Ende 1942). Dann übernimmt Albe Vidaković die Redaktion auch dieses Teiles.

Es kommt jetzt zu einer Pause im Erscheinen der Zeitschrift *Sv. Cecilija* (1944). Bewunderswert ist die langjährige Tätigkeit von Dr. Barle und von Prof. Dugan.

So wird ein bestimmtes Programm ersichtlich, welches planmässig durchgeführt wurde. Sie passen sich in der Durchführung ihres Programmes neuen Bedürfnissen an, die sich im Laufe der Zeit meldeten.

Nach dem Zweiten Weltkrieg versuch Albe Vidaković (bereits 1946) die Zeitschrift vom neuen zu beleben, jetzt unter dem Namen *Cecilija* und in etwas veränderten Umfang. Aber es war noch zu früh, und so musste die Zeitschrift nach dem ersten Heft eingestellt werden.

So erschien *Sv. Cecilija* von neuem erst im Jahre 1969, und sie erscheint seit diesem Jahr regelmässig, viermal jährlich. Der Redakteur der Zeitschrift in dieser letzten Periode ist Anđelko Milanović, der Redakteur des musikalischen Teiles Anđelko Klobučar.

Zum Schluss ist es besonders hervorzuheben, dass die Zeitschrift *Sv. Cecilija* dank ihrer Redakteure und Mitarbeiter zu einer Schatzkammer der Dokumentation geworden ist. Man könnte an Hand dieser Dokumente eine umfassende Geschichte der kroatischen Musik schreiben. Die Zeitschrift bringt eine Reihe wertvoller Aufsätze, Kritiken und Berichte über verschiedenen Veröffentlichungen und Vorführungen, sowie Nekrologe aus der Musikgeschichte der Welt, nicht nur der geistlichen, sondern auch der profanen.

Wenn wir heute zurückschauen und die Zeitschrift aus dieser Perspektive zu beurteilen versuchen, so kommen wir zur Feststellung, dass sie mit ihren Aufsätzen und musikalischen Beiträgen — trotz mancher gutgemeinten Kritik — einen grossen und segensreichen Einfluss auf die Entwicklung der Kirchenmusik bei uns ausübte. Auf solche Erfolge könnten auch grössere Völker stolz sein.

Diese grossen Erfolge sind eine Bestätigung der richtigen Zielsetzung der Zeitschrift, die sie und die cäcilianische Bewegung von ihren Redakteuren durch ihre selbstlose und fachmännische Arbeit erhalten hatte.